

Роль децентралізації земельних відносин у забезпеченні сталого розвитку територій

У роботі дослідженні проблеми децентралізації земельних відносин у забезпеченні сталого розвитку територій, аналізуються різні її аспекти.

Дослідження про децентралізацію земель України є вкрай актуальними в контексті сталого розвитку. Земля є одним з найважливіших природних ресурсів, який є основою для забезпечення продовольства та життєвого простору людей. Проте, управління земельними ресурсами є складним питанням, особливо в країнах, які переживають перехідний період, такий як Україна. Метою роботи є виявлення можливостей та шляхів досягнення сталого розвитку країни через децентралізацію земельних ресурсів та управління ними на місцевому рівні.

Матеріали та методи. Для наукового обґрунтування результатів досліджень щодо децентралізації землі використані такі методи: аналіз наукової літератури – огляд і аналіз досліджень, що допомогло висвітлити важливі аспекти досліджуваної проблеми, а також дозволило обґрунтувати необхідність проведення власних досліджень; емпіричні дослідження – збір та аналіз конкретних даних з реальних ситуацій, що пов'язані з децентралізацією землі, дозволили зрозуміти, які саме впливи має децентралізація земельних відносин на розвиток територій.

На сьогоднішній день існує велика кількість наукових та аналітичних статей щодо децентралізації земель, які відображають різні аспекти цієї проблеми, а саме: «Децентралізація земельного господарства: вітчизняний досвід та перспективи» (О. Белевцев, В. Костюк, І. Костюк) [1] – досліджуються питання децентралізації земельного господарства в Україні. Автори аналізують досвід розвитку земельних відносин в Україні, а також досліджують перспективи реалізації децентралізації земельних ресурсів на місцевому рівні. Стаття висвітлює переваги та недоліки такої реформи та пропонує рекомендації щодо її розвитку. «Децентралізація земельних відносин: проблеми та перспективи» (В. Мокренко, С. Вільчинський) [2] – розглядаються проблеми, що виникають в процесі децентралізації земельних відносин, а також пропонуються шляхи їх вирішення. Автори аналізують досвід децентралізації земельних відносин в різних країнах та пропонують рекомендації щодо реалізації цієї реформи в Україні. «Децентралізація земельних відносин як фактор сталого розвитку територій» (Н. Коломієць, Н. Дмитренко) [3] – досліджується взаємозв'язок між децентралізацією земельних відносин та сталим розвитком територій. Автори стверджують, що децентралізація земельних відносин може бути ефективним інструментом для підвищення економічного, соціального та екологічного розвитку територій.

Децентралізація земельних ресурсів на місцевому рівні передбачає передачу повноважень з управління земельними ресурсами з центрального державного рівня на місцевий рівень, зокрема, на місцеві органи влади та самоврядування. Переваги децентралізації земельних ресурсів на місцевому рівні:

1. більш ефективне використання земельних ресурсів: місцеві органи влади та самоврядування краще знають потреби та можливості своєї території, тому можуть ефективніше використовувати земельні ресурси з урахуванням місцевих потреб;

2. збільшення відповідальності місцевих органів влади та самоврядування: передача повноважень щодо управління земельними ресурсами на місцевий рівень збільшує відповідальність місцевих органів влади та самоврядування перед громадою;

3. розвиток місцевого самоврядування: передача повноважень щодо управління земельними ресурсами на місцевий рівень зміцнює роль місцевого самоврядування, що сприяє розвитку демократії та залученню громадян до управління своєю територією.

До недоліків децентралізації земельних ресурсів на місцевому рівні слід віднести:

1. недостатня кваліфікація місцевих органів влади та самоврядування: не всі місцеві органи влади та самоврядування мають достатній рівень кваліфікації для ефективного управління земельними ресурсами, що може призвести до неправильних рішень та неефективного використання земельних ресурсів; 2. ризики корупції: передача повноважень щодо управління земельними ресурсами на місцевий рівень може збільшити ризики корупції, оскільки місцеві органи влади та самоврядування можуть стати об'єктом впливу з боку бізнесу та інших груп інтересів; 3. розбіжності в рівні розвитку місцевих органів влади та самоврядування: у різних місцевостях можуть існувати різні рівні розвитку місцевих органів влади та самоврядування, що може призвести до нерівномірного розподілу земельних ресурсів та несприятливо вплинути на розвиток окремих територій; 4. відсутність єдиного правового регулювання: передача повноважень щодо управління земельними ресурсами на місцевий рівень може призвести до відсутності єдиного правового регулювання у цій сфері, що може ускладнити взаємодію місцевих органів влади та самоврядування між собою та з центральними органами влади.

За даними Міністерства розвитку громад та територій України, на 1 січня 2022 року майже 80% земельних паїв відведено до розпорядження громад, що свідчить про активний процес децентралізації земельних відносин у країні.

Слід зазначити, децентралізація земельних відносин в Україні передбачає демократизацію процесу управління землями. Об'єднані територіальні громади (ОТГ) отримують повноваження від держави на управління землями на своїй території, що дає можливість місцевим жителям брати участь у прийнятті рішень щодо використання земельних ресурсів.

Демократизація процесу управління

1) полягає у залученні громадськості до прийняття рішень щодо використання земельних ресурсів, зокрема шляхом проведення громадських

слухань та консультацій. Місцеві жителі мають можливість висловити свої думки та пропозиції щодо використання земельних ресурсів на своїй території, що дозволяє враховувати інтереси всіх зацікавлених сторін;

2) передбачає підвищення прозорості та відкритості у прийнятті рішень. ОТГ повинні публікувати інформацію про використання земельних ресурсів та проведення земельних процедур на своїй території. Це дає можливість місцевим жителям зрозуміти, які рішення були прийняті та як вони впливають на їхнє життя.

Отже, демократизація процесу управління є важливим аспектом децентралізації земельних відносин в Україні. Це дозволяє забезпечити ефективне та відповідальне використання земельних ресурсів на місцевому рівні з урахуванням інтересів всіх зацікавлених сторін. Об'єднання громад дає можливість збільшити ресурсну базу території, що забезпечує більш ефективне управління землею та її використанням на території громади. Зокрема, в об'єднаних громадах є можливість проводити більш комплексні заходи з ландшафтного планування та розвитку території, узгоджувати інтереси різних підприємств та громадян щодо використання землі, а також розробляти спільні проекти з використання земельних ресурсів. Крім того, створення об'єднаних громад сприяє збільшенню потенціалу місцевої влади у прийнятті рішень щодо землекористування та забезпечення сталого розвитку території.

Висновки. Децентралізація земельних ресурсів в Україні є однією з головних реформ в країні, яка здійснюється з метою забезпечення рівної доступності до земельних ресурсів, розвитку місцевих громад та сталого розвитку країни в цілому. Крім того, дослідження можуть допомогти визначити, які можливості та потенціал мають місцеві громади для розвитку сільського господарства та розвитку територій, які є відповідними до засад сталого розвитку.

Список літератури

1. Белевцев, О., Костюк, В., Костюк, І. (2021). Децентралізація земельного господарства: вітчизняний досвід та перспективи. Економічний вісник університету, 35(2), 45-51.

2. Мокренко, В. та Вільчинський, С. (2022). Децентралізація земельних відносин: проблеми та перспективи. Вісник економіки та права, 7(2), 14-21.

3. Коломієць, Н. та Дмитренко, Н. (2021). Децентралізація земельних відносин як фактор сталого розвитку територій. Економіка та управління, 5(23), 78-85.

4. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо забезпечення реалізації права власності на землю" від 23.03.2021 № 218-IX.

5. Закон України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" від 5.02.2015 № 157-IX.